

Konstitutionsutskottets betänkande 2020/21:KU32

Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Enligt förslagen ska beslut om stöd vid korttidsarbete fr.o.m. den 1 augusti 2021 inte omfattas av någon sekretess. För beslut i ärenden där ansökan gjorts före den 22 oktober 2020 kommer dock ändringen att gälla fr.o.m. den 21 oktober 2021. De beslut som avses är beslut i sak om stöd i ärenden enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. Utskottet ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:168 Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:168 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 8 juni 2021

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Modig (C), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Mikael Strandman (SD), Anna Sibinska (MP), Erik Ottoson (M), Annicka Engblom (M), Jessica Wetterling (V) och Lars Jilmstad (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas proposition 2020/21:168 Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

En redogörelse för ärendet och dess beredning fram till och med regeringens proposition finns i propositionen.

Det har inte väckts någon följdmotion med anledning av propositionen.

Bakgrund

Korttidsarbete

Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön. Den 1 januari 2014 trädde ett system med statligt stöd vid korttidsarbete i kraft (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Bestämmelserna om stöd finns i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete samt förordningen (2020:208) om stöd vid korttidsarbete. Stödet aktiveras genom att regeringen meddelar föreskrifter för en stödperiod om tolv månader. Denna period kan förlängas en gång med tolv månader. Stödet administreras, efter aktivering, av Skatteverket. Den 7 april 2020 trädde ett nytt system för stöd vid korttidsarbete i kraft (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199). Systemet är ett komplement till det tidigare systemet. Den 1 januari 2021 trädde nya regler i kraft som innebär att stödet vid korttidsarbete kompletteras med ersättning för kompetensinsatser (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:145). En redogörelse för de närmare förutsättningarna för stöd finns i propositionens kapitel om rättslig reglering (prop. 2021/21:168, s. 6 f.). Som framgår där prövas ärenden om stöd i vissa fall av Tillväxtverket, i andra av Skatteverket.

Sekretess

Något förenklat kan sägas att sekretess med omvänt skaderekvisit gäller för uppgift om enskildas personliga förhållanden och för uppgift om en enskilds affärs- och driftsförhållanden i *ärenden* om stöd vid korttidsarbete. För uppgifter som finns i ett sådant ärende är presumtionen därmed att sekretess gäller (28 kap. 11 och 12 §§ offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL). När det gäller *beslut* i sådana ärenden gäller dock inte sekretess för uppgifter om enskildas personliga förhållanden, men däremot för uppgifter om en enskilds affärs- och driftsförhållanden. I propositionens kapitel om rättslig reglering finns en redogörelse för sekretessregleringen när det gäller stöd vid korttidsarbete (prop. 2020/21:168 s. 9 f.).

Propositionens huvudsakliga innehåll

För att tillgodose intresset av insyn i ärenden om stöd vid korttidsarbete föreslås att sekretess inte ska gälla beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Förslaget innebär att offentlighets- och sekretesslagen ändras. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021. Beslut om stöd som avser ansökningar som kommit in före den 22 oktober 2020 föreslås dock omfattas av undantaget från sekretess först fr.o.m. den 21 oktober 2021.

Utskottets överväganden

Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar förslag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen som får till följd att beslut om stöd vid korttidsarbete fr.o.m. den 1 augusti 2021 inte ska omfattas av någon sekretess. För beslut i ärenden där ansökan gjorts före den 22 oktober 2020 kommer dock ändringen att gälla fr.o.m. den 21 oktober 2021.

Propositionen

Undantag från sekretess för beslut i sak

Regeringen föreslår att sekretess inte ska gälla beslut om stöd i ärenden enligt lagen om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att många företag, med anledning av spridningen av covid-19, har fått sådana tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter som är en av förutsättningarna för att en arbetsgivare ska kunna godkännas av Tillväxtverket för stöd vid korttidsarbete. Stödet, som finansieras av allmänna medel, kan omfatta stora belopp per företag. Enligt uppgift på Tillväxtverkets webbplats (2021-02-04) har preliminärt stöd hittills beviljats med sammanlagt ca 32 miljarder kronor. Det finns därför ett tydligt behov av att allmänheten och massmedierna ges möjlighet till insyn i hur lagen om stöd vid korttidsarbete tillämpas och i handläggningen av ärenden om stöd vid korttidsarbete. Regeringen uppmärksammar att detta även framhölls i samband med införandet av lagen om stöd vid korttidsarbete (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.17.6.11). Det berättigade behovet av insyn kan, anför regeringen med hänvisning till rådande rättspraxis, inte tillgodoses i dessa ärenden, vilket också har lyfts fram i den allmänna debatten.

Regeringens slutsats är att det behövs ett undantag från den sekretess enligt 28 kap. 12 § OSL som gäller för uppgift om en enskilds affärs- och driftförhållanden i ärenden enligt regleringen om stöd vid korttidsarbete. Behovet av insyn bedömer regeringen vara klart störst i fråga om de beslut om stöd som fattas. Om det införs ett undantag från sekretessen för sådana beslut i ärenden om stöd vid korttidsarbete blir det enligt regeringen möjligt att granska t.ex. vilka företag som beviljats stöd och med vilka belopp. Undantaget föreslås enbart omfatta sådana beslut som innebär att ett ärende avgörs i sak, dvs. beslut om godkännande för stöd vid korttidsarbete, beslut om preliminärt och slutligt

stöd samt beslut om återkrav av stöd vid korttidsarbete. För övriga beslut i ärenden om stöd vid korttidsarbete, som t.ex. beslut om förelägganden och beslut om kontrollbesök, finns inte samma skäl för ett sådant undantag.

Ersättningen för kompetensinsatser som arbetsgivare som får stöd vid korttidsarbete och som anordnar kompetensinsatser även ska kunna få, är inte ett nytt separat stöd utan en ny valfri del i stödet vid korttidsarbete (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24 avsnitt 4.7.4). Detta medför att inte heller beslut om sådan ersättning bör omfattas av sekretess. På samma sätt som för stödet i övrigt föreslås undantaget enbart omfatta sådana beslut som innebär att ett ärende avgörs i sak.

Av Tillväxtverkets beslut om godkännande för stöd vid korttidsarbete kan utläsas om verket bedömt att en arbetsgivare har fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter, eftersom det är en förutsättning för att få stöd. Att sådana uppgifter blir offentliga kan potentiellt vara till skada för företaget, t.ex. om det innebär fördelar för konkurrenter eller förvärvare (se även prop. avsnitt 8). Samtidigt kan det enligt regeringen konstateras att det inte är ovanligt att beslut om olika statliga stöd till företag av insynsskäl är offentliga, det gäller t.ex. för beslut om omställningsstöd och beslut om återkrav av omställningsstöd. I beslut som avser ersättning för kostnader för kompetensinsatser vid korttidsarbete saknas normalt anledning att redovisa för vilka kompetensinsatser som ersättning ges. I normalfallet torde därför en sådan uppgift, som kan vara av intresse för företagets konkurrenter, inte framgå av besluten.

Förslaget påverkar enligt regeringen inte i sig sekretesskyddet för anställda hos en arbetsgivare som är föremål för ett beslut om stöd vid korttidsarbete. Skyddet för uppgifter om anställda regleras i 28 kap. 11 § OSL som redan innehåller ett undantag från sekretess för beslut i ärende. Indirekt kan förslaget dock påverka sekretesskyddet för anställda i vissa speciella situationer. Tillväxtverket brukar inte i sina beslut ange vilka personer som arbetsgivaren får ersättning för. I ett fall där en arbetsgivare har få eller endast en anställd kan det vara möjligt att av det offentliga beslutet ändå sluta sig till vilka enskilda personer som har omfattats av korttidsarbete.

En bestämmelse som innebär att beslut om stöd i ärenden enligt regleringen om stöd vid korttidsarbete blir offentliga bedöms av regeringen sammanfattningsvis utgöra en rimlig avvägning mellan enskildas intresse av sekretesskydd och intresset av insyn. Det är endast besluten och skälen för besluten som är offentliga. För uppgifter i det bakomliggande materialet kan sekretess gälla. Det ankommer på den beslutande myndigheten att bedöma vilka uppgifter som bör tas in i beslutet.

Personuppgiftsbehandling

Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet bedömer regeringen vara tillräcklig för den personuppgiftsbehandling som kan komma

att ske hos Tillväxtverket och Skatteverket med anledning av förslaget. Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering om denna behandling.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att ändringen ska träda i kraft den 1 augusti 2021.

En övergångsbestämmelse föreslås som innebär att äldre bestämmelser fortfarande gäller för beslut om stöd som avser ansökningar som kommit in före den 22 oktober 2020. Övergångsbestämmelsen föreslås dock upphöra att gälla den 21 oktober 2021.

När det gäller övergångsregleringen anför regeringen att det inte finns något principiellt förbud mot att lagändringen gäller även de beslut som Tillväxtverket fattat innan lagändringen trätt i kraft. Det blir också följderna om några särskilda övergångsbestämmelser inte införs. Allmänna rättssäkerhetsöverväganden och de ansökande företagets intresse av förutsebarhet kan dock, som flera remissinstanser är inne på, tala emot att uppgifter om att en arbetsgivare fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter – vilka i dag är skyddade av sekretess – ska bli offentliga. Regeringen anser därför att det bör införas en övergångsbestämmelse för företag som ansökt om stöd före den 22 oktober 2020. (Promemorian med förslaget om undantag från sekretess offentliggjordes i samband med remittering den 21 oktober 2020.) Regeringen föreslår att övergångsbestämmelsen utformas på så sätt att beslut om stöd som avser ansökningar som kommit in före den 22 oktober 2020, omfattas av undantaget från sekretess först fr.o.m. den 21 oktober 2021. Förslaget säkerställer att det kommer att ha gått minst ett år sedan berörda företag ansökte om stöd till den tidpunkt då beslut, som innehåller en bedömning av om de fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter, blir offentliga. Den tid som då kommer att ha gått bedöms innebära att ett offentliggörande av beslutet är mindre skadligt för företaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen och föreslår att riksdagen antar regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:168 Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

12 §

Sekretess gäller i ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada.

Sekretessen gäller inte beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för beslut om stöd som avser ansökningar som kommit in före den 22 oktober 2020.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2021:000) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska upphöra att gälla den 21 oktober 2021.